

Младеновачки Глас

информације и огласи

2 4 0 6 2 2 5 1

цена 40 динара

БРОЈ 500

26. јануар 2024.

фото: Благоје Митрашиновић

Уз њејшњојш брoј новина

Само оно што је записано, трајно остаје

сјрана 2

Ускоро нови Правилник за
пројектно суфинансирање
медијских пројеката и
обуке за спровођење конкурса

сјрана 2

На језеру у Марковицу

Богојављенско пливање за Часни крст

Резултати мамографског
прегледа послати на
кућне адресе

сјрана 3

Двадесет седми Сабор винојарадара и воћара

До суботе траје прикупљање узорака

сјрана 4

Савешти за њољојривреднике

Црвена детелина

сјрана 5

Драјослав Жика Обрадовић: Кажем ја себи...

Куда иде овај брод? (3)

сјрана 6

Фелјшон: Милосав Б. Влајић

У ноћима без звезда

сјране 8 и 9

Јавни увид докуменџа који може ѡресудно
да уџиће на даљи развој наше ојшњине

Просторни план предела изузетних одлика Авала - Космај

сјране 10, 11, 12 и 13.

Сјорш - Турнир у малом фудбалу

ГСП БЕОГРАД ПОБЕДНИК ТУРНИРА

сјрана 3

СМЕШТАЈИ - МЛАДЕНОВАЦ
063/310-205

Уз новине број 500

Број по број, недеља по недеља, стигосмо до броја 500, а све држећи се кинеске пословице да и пут од хиљаду миља почиње првим кораком. Тај први, учињен је пре десет година, 11. априла 2014. године. Уствари, пут ка претварању „Младеновачких огласа“ у „Младеновачки глас“ почео је десетак бројева раније, али у оквиру огласа, који су били основа. А она је настала у марту 1998. године, тако да је број један „Младеновачког гласа“ уствари био број 441 „Младеновачких огласа“.

Одлука да новине не буду само огласи дошла је од латинске изреке **Verba volant, scripta manent** (*Речи леће, записано остaje*) или речи наших књижевних великана Иве Андрића и Меше Селимовића да **„што није записано, није ни било“**. Сад, после 500 недеља, мислим да смо испунили основну мисију. Записали смо скоро све (условно) што смо сматрали да је било важно за читаоце. Ја волим да кажем: Житеље наше општине.

Младеновац, иначе, није био град без штампаних гласила. Давне 1958. године покренут је „Глас Шумадије“ који је две године касније утопљен у смедеревски „Наш глас“. Било је после тога неколико покушаја да град покрене новине, али је идеја напуштена 1968. године када је основан Радио Младеновац. Сматрало се да је сасвим довољно да становници наше општине **ЧУЈУ** информације које су им презентоване. Уз Радио Младеновац Младеновац је, тих година, био одлично заступљен на Телевизији Београд, „Наш глас“ је редовно писао о збивањима у Младеновцу, дописници „Вечерњих новости“, „Политике експрес“ и скоро свих спортских листова извештавали су редовно и тиме испуњавали оно што су Латини одавно рекли.

Занимљиво је да су у Младеновцу изашла, 1971. године, четири броја „Младеновачког спорта“. Био је и један свечарски број новина, 1972. године. Коначно, у октобру 1980. формиране су „Младеновачке новине“ са професионалном редакцијом. Новине су излазиле петнаестодневно и, у најбољим данима, достигале су тираж и до 3000 примерака. Трајале су до октобра 1988. године, а претходно су фебруара 1985. године спојене редакције новине и радија.

Све до 1995. године Младеновац није имао штампани медиј. Те године, у септембру, је покренут лист „Печат“. После 14 година излажења, последњи број, 646, објављен је у септембру 2009. Било је још, повремених, покушаја издавања штампаних медија, али до 2014. године није било новина које су редовно излазиле.

„Младеновачки глас“ излази непрекидно пуних 500 недеља на 12 или 16 страна, углавном у црно-белој штампи, а повремено и у колору. Више од годину дана редовно излази и дигитално издање које редовно чита 843 читалаца који новине добијају на мејл адресу и преко 140 читалаца којима новине стижу на Вибер. Просечна читаност дигиталног издања прелази цифру од 2500 читалаца недељно! Тиме је, у потпуности, остварено оно што и јесте циљ сваког медија: Да има што више читалаца. Поред штампаног издања које и даље излази, будућност је, бар за медије, на интернету и друштвеним мрежама. И „Младеновачки глас“ ће тим, неизбежним, путем.

Намерно сам избегао писање само о новинама чији сам власник и уредник. Мислим да је било важније сачувати од заборавља податке које сам написао. Хтео сам да у овом тексту поменем и људе који су свих ових година писали за „Младеновачки глас“. Било би непристојно не побројати све, зато то овог пута нећу урадити, јер бих, вероватно, неког заборавио. Покушаћу да у неком од наредних бројева испуним и ту обавезу. Свима који су написали и један једини текст за новине дугујем велику захвалност на помоћи да остваримо заједнички циљ: Да Младеновачани буду квалитетно информисани о свим догађајима. Да ли смо могли боље? Наравно. Цитирам свог професора са Факултета драмских уметности Алојза Ујеса: „Увек постоји бољи начин!“

После овог броја крећемо у, неизестан, поход на број 600. За то ће нам требати најмање две године, до децембра 2025. године...

Слободан Станковић Лицко

Одавно усмерен животном водиљом која гласи – „Оно што није записано, као да се није ни догодило“ и која га је деценијама водила кроз све младеновачке радости и туге, успехе али и турболентна политичка, културна и спортска дешавања, покретач ове новине Слободан Станковић успео је да се избори са свим препрекама у нимало лаким временима и одштампа данас петстоти број „Младеновачког гласа“.

Придржавајући се основе новинарског кодекса која гласи - Обавеза је новинара да тачно, објективно, потпуно и благовремено извести о догађајима од интереса за јавност, поштујући право јавности да сазна истину и држећи се основних стандарда новинарске професије - „Младеновачки глас“, односно њен оснивач и главни уредник Слободан Станковић успели су као локално гласило, попут светионика, да се издигну изнад приземности, сачувају достојанство сваког суграђанина и постану оријентир ка изворима свих дешавања у граду под Космајем

Данас кад није лако не бити нечији већ истрајно подједнако бити на располагању свим суграђанима, иако многи и не крији глад за сензационализмом која је пустила канце са друштвених мрежа претећи да новинарство претвори у хронике кабабе, „Младеновачки глас“ успео је да кроз петсто бројева одоли свим налетима и остане верно гласило свих Младеновачана.

И кад се буду мењале власти, странке, коалиције, директори, шефови, уредници, смењивали председници клубова и тренери, надајмо се да ће „Младеновачки глас“ стајати на истим новинарским темељима на које ћемо подсети кад будемо на насловној страни ове новине видели јубиларну хиљадиту бројку. Али, како живот није само бројка већ људи и догађаји онда на путу до другог јубилеја и хиљадитог броја нека са Младеновачким Гласом буде онако као кад се закорачи у друго новинско поглавље за које је руски приповедач Антон Павлович Чехов написао - „Други део живота код паметног човека састоји се у ослобађању од лудости и предрасуда и погрешних мишљења које је стекао током првог дела живота“.

И, нека живи свој живот „Младеновачки глас!“

Драјан Николић Гула

Ускоро нови Правилник за пројектно суфинансирање медијских пројеката и обуке за спровођење медијских конкурса

На састанку Радне групе за праћење спровођења Акционог плана за спровођење Медијске стратегије најављено је да ће ускоро бити објављен нови Правилник за пројектно суфинансирање медијских пројеката, као и да ће у наредном периоду бити организоване обуке за његову примену и правилно спровођење медијских конкурса. **Свака локална самоуправа, према новом Закону о јавном информисању и медијима, у обавези је да конкурс распише до првог марта.** Министарство информисања и телекомуникација ће организовати три сета обука.

Први за запослене у локалним самоуправама и оне ће бити одржане почетком фебруара, други за издаваче медија и представнике новинарских и медијских удружења, а трећи за чланове комисија које одлучују о расподели средстава. Док ће представници локалних самоуправа, медијских и новинарских удружења бити упознати са новинама у спровођењу конкурса за пројектно суфинансирање, члановима комисија биће представљени и нови обрасци за оцењивање медијских пројеката. Свака локална самоуправа има обавезу да до 1. марта распише бар један конкурс за пројектно суфинансирање, али и право да распише још један после тог периода, ако буду испуњени услови за то. То се, како је поменуто на састанку, посебно односи на локалне самоуправе које су због недавних избора имале привремене, а које ће сада, након избора, усвојити нови буџет. Ове локалне самоуправе моћи да распишу нови конкурс по усвајању новог буџета.

Богојављенско пливање за Часни крст

Богојављенско пливање за Часни крст одржано је седамнаести пут на Марковачком језеру у Младеновцу. Поред мноштва пријављених, одабрано је нешто више од 200 учесника. Карактеристика овог сабрања од самог почетка је да су сви учесници победници, нема трке, јер се до Христа стиже само у трци са самим собом. Међу учесницима је било жена и деце, а најмлађи учесници су били претшколског узраста.

Као и претходних година прво купање у новој години било је на празник Обрезања Господњег и Светог Василија Великог од стране старешине братства „Вожд“ Дејана Лазаревића (покретача и организатора догађаја). На Богојављење, у подне је одржан молебан који су служили протојереј Спасоје Марковић и јереј Марко Јефтић, а потом су учесници понели Крст до места где се пливало. Отац Спасоје је бираним речима поздравио пливаче, упознао их са значајем празновања Богојављења и указао на важност коју овај празник има у животима свих православних хришћана. Посебан осврт је био на чињеницу да када смо сједињени са Христом закони створене природе више не владају над нама.

Поред Младеновачана, међу пливачима су били и припадници елитних јединица МУП-а Србије, Војске Србије, као и чланови многих отачаствених удружења. Ове године временски услови су били изузетно неповољни, с обзиром на то да језеро није било залеђено као претходних година, али је дувала јака кошава која је чинила да температура ваздуха буде изузетно ниска. Сви учесници су добили благослов од свештеника, затим су прешли пут од 33 метра, три пута се погрузили у језеру и целивали Часни крст, који је све време у хладној води држао Дејан Лазаревић. На крају су свим учесницима додељене су захвалнице и медаље, а братство храма Успења Пресвете Богородице обезбедило је пригодне дарове.

Јереј Марко Јефтић

Пошта у Пружатовцу биће затворена

На најављено затворање филијале поште у селу Пружатовца која постоји још од пре Другог светског рата незванично смо разговарали са одговорнима у Пошти Србије. Како смо сазнали разлог за престанак рада ове поште са дугом традицијом је једноставан: Пошта у Пружатовцу није рентабилна, јер је у последњих шест месеци регистрован мали број уплата рачуна, слање пакета, поштанских упутница и уплатница, односно промет свих поштанских услуга. Већина мештана одласком у Младеновац све трансакције обавља у градским поштама и самим тим локална пошта нема посла.

Пошта у Пружатовцу има много веће трошкове од прихода (зими грејање, лети хлађење, закуп простора од месне заједнице, одржавање зграде итд.). Мештани села кажу да ће, ускоро пошта бити затворена, па ће по пакете, пензије и рачуне ићи у другу месну заједницу, наравно они који су који за то буду били способни, пошто село углавном чине становници старије животне доби. Да подсетимо поштански број села је 11413, а према најновијем попису становништва Пружатовца има нешто више од 900 становника.

По речима нашег саговорника следећа пошта којој прети затварање је Шепшин. Незванично, Пошта Србије такве експозитуре које су издвојене од матичне јединице због неисплативости пословања затвора и у другим селима Србије.

М.Г.

Резултати мамографског прегледа послати на кућне адресе

Из младеновачког Дома здравља обавештавају суграђанке које су радиле скрининг рака дојке у мобилном мамографу, постављеном испред зграде Градске општине Младеновац у периоду од 22. до 30. новембра прошле године, да су резултати послати на кућне адресе.

Бесплатне мамографске прегледе организовали су Министарство здравља, Републички фонд за здравствено осигурање и Институт за јавно здравље Србије „др Милан Јовановић Батут“, уз подршку Градске општине Младеновац и Дома здравља Младеновац. Акцију је подржао и Институт за рехабилитацију „Селтерс“.

Завршен Новогодишњи турнир у малом фудбалу

Екипа „ГСП Београд“ освојила је прво место на традиционалном Новогодишњем турнира у малом фудбалу у сениорској конкуренцији, савладавши у финалу „Барку“ резултатом 4:0. У утакмици за треће место, тим „Промо кидс“ победио је „АС Драги“ са 5:3.

У категорији ветерана, титулу победника понела је екипа „ОФК Младеновац – ветерани“, друго место освојио је „Либар Хом“, а треће „Фриго систем“.

Пехаре најбољим екипама и појединцима уручили су председник Градске општине Младеновац, Владан Глишић, и члан Већа ресорно задужен за спорт, Дејан Нинковић.

За најбољег играча турнира у сениорској конкуренцији проглашен је Никола Јанићијевић, најбољег голмана Никола Стои-сављевић, а за најбољег стрелца Владимир Милић.

Најбољи играч турнира у категорији ветерана је Милан Стеванчевић, најбољи голман Дарко Радојичић, док је најбољи стрелац Милош Николић. Александар Нововић проглашен је за најбољег судију турнира.

Покровитељ турнира је Градска општина Младеновац, док су организатори Спортски савез Младеновца и Спортски центар „Љубомир Ивановић Геца“.

М. Г.

Сабор виноградара и воћара из младеновачке оштинине

Прикупљање узорака вина и ракија

Такмичарски део 27. Сабора виноградара и воћара са подручја младеновачке општине, започео је 22. јанура, по традицији у Дубони, прикупљањем узорака вина и ракија.

Комисија за прикупљање узорака ових пића Удружења виноградара и воћара Младеновац, најпре је посетила једног од најугледнијих дубоњски домаћина и воћара Сашу Прокића.

-Наша Дубона је деценијама била позната по виноградима и воћњацима. Данас, међутим, чини ми се, најпознатија је по производњачима бресака и јабука. Истина, засади јабука се сада ваде, јер је производња овог воћа неисплатива, на тим површинама се саде брескве. – каже нам Саша Прокић, предајући узорке својих ракија.

Од Прокића комисија се упутила у дом младог Милоша (Златка) Аврамовића који се завршивши средњу пољопривредну школу посветио воћарству и виноградарству. Милоша смо затекли како са пријатељима и рођацима орезају свој воћњак који окружује породичну кућу. Рад је прекинуо, за тренутак, како би предао своје узорке вина и ракија.

-Наше домаћинство производи висококвалитетне бресве на засадама од преко 15 хектара. Виноград је од једног хектара, али планирам да га проширим и да се озбиљније посветим производњи грозђа и квалитетног вина, наравно не запостављајући воћарство. – каже млади Аврамовић који је пре неку годину засадио и мало заступљену на нашим просторима сорту грозђа Морава пошто је добро проучио њене карактеристике. Пошто је предао више врста својих вина и ракија, уз извињење пожурио је у воћњак да настави резидбу.

- Моји пријатељи, рођаци и ја враћамо се традицији нашег села и организујемо мобе при орезавању воћа идући од једног до другог домаћинства. Тако брже обавимо резидбу, а посао нам некако буде лакши у друштву. – објашњава Милош Аврамовић, код кога је и био пункт за предају узорака вина и ракија и других Дубоњаца.

Комисија је потом посетила домаћинства Милана Аврамовића и Миодрага Б. Прокића (учесника свих Сабора и награђиваног више пута за квалитет својих вина и ракија). Прикупљање узорака вина и ракија у Дубони је завршена посетом домаћинства Александра Глишића, једног од млађих виноградара и воћара у Дубони, а који је, такође, завршио средњошколску школу и вратио се у родно село да би се посветио воћарству и виноградарству.

После Дубоне, посећена је Мала Врбица односно домаћинство др Петра Нешића, који се поред вођења сопствене угледне лекарске ординације успешно већ годинама бави производњом грозђа и већ награђиваних вина и воћа односно ракија. Др Нешић је један од

ретких произвођача у нашој општини ракије од вишње. У уторак, 23. јануара, прикупљање узорака вина и ракија настављено је у Кораћици. Кренуло се од Миодрага Спасојевића Мишка, произвођача добрих вина и изузетних ракија.

Од Спасојевића, комисија се потом упутила у домаћинство браће Војислава икоји је, иначе, председник Скупштине Удружења и Живорада Ивановића, су угледни произвођачи квалитетних ракија (њихова пића су више пута награђивана). Тако ни ове године на оцењивању неће изостати ни њихове ракије које су комисији предали у свом дому, смештеном у Петкаћком крају Кораћице.

Уследила је посета угледног кораћичког домаћина и великог поштоваоца вина Михајла Лазаревић, који је поред више врста вина и ракија ове године предао на оцењивање и јединствену ракију – од шљиве пуркаче. Овде је узорке својих пића предао и Михајлов синовац Душан.

- Наша Кораћица је била одвајкада позната у Србији по квалитетном грозђу и изврским винима. Кажу наши стари да када су још почетком двадесетог века терали грозђе и вино на београдске пијаце, код других продаваца би се сјатили купци тек кад Кораћичани испразне своја кола или бурад. Радује ме што наше Удружење поклања све већу пажњу младим произвођачима, пре свега вина. – каже Михајло Лазаревић Кале, учесник свих досадашњих Сабора. У касним поподневним сатима комисија се обрела у Етно селу „У

инат бабарогама“ где су своја вина и ракије предали и други Кораћичани и Бојан Ковачевић из Амерића.

-Атар Амерића је веома погодан за винограде, па зато своје, за сада, скромне засаде виновом лозом планирам да знатно повећам и то са високо квалитетним сортама шардонеом и белим совиньоим, али нашом аутохтоном тамњаником – каже Бојан Ковачевић, чије је црвено вино претпрошле године освојило прво место у својој категорији.

-У Кораћици се знатно повећавају површине под виновом лозом и то са висококвалитетним светским сортама, али и нашим, аутохтоним, прокупце, тамњаником... Производњи грозђа и вина окрећу се и наши Кораћичани, али с обзиром да је ово изузетно поднебље за винову лозу власници нових винограда су махом људи из других средина. Верујем да ће кораћичко вино поново постати незаобилазно на српским, а пре свега београдским, трпезама – каже Жељко Живановић, један од најугледнијих произвођача вина и ракија у Кораћици чија су пића последњих година најчешће освајала прва места на Саборима виноградара и воћара.

Прикупљање узорака вина и ракија настављено је и у другим младеновачким селима, а завршава се у суботу, 27. јануара, да би комисија у саставу Проф. др Јовић и сомилјери Милош Милићевић и Роберт Бодо, обавили оцењивања у недељу, 28. јануара 2024.

В. С.

Савешти за пољопривреднике

Црвена детелина

Црвена детелина је стара култура. У нашој земљи је најзначајнија крмна култура после луцерке и може добро да замени луцерку где су мање повољни услови као на земљиштима где су већа влажност и киселост земљишта.

Њена главна намена је управо то да тамо где луцерка слабије и краћи временски период успева она заузме њено место. Време коришћења црвене детелине је краће у односу на луцерку. Даје високе приносе крме од 10-12 т/ха сена одличног квалитета. У просеку садржи до 17% силових протеина, богата је провитамином А и витаминима Ц, Д, Е, К, Б. Гајење црвене детелине оставља земљиште чисто од корова, у растреситом стању и обогаћује га азотом. Количине азота које црвена детелина може фиксирати се крећу према различитим испитивањима од 76-389 кг/ха/годишње. Има умерене захтеве према температури, док су захтеви према води велики. У пределима где је годишња количина падавина испод 500мм не даје задовољавајуће резултате. Најбоље резултате даје на земљиштима чија се pH креће од 6-6.5

Одлични предусеви су јој ђубрене окопавине и стрна жита, а она сама је добар предусев за већину других биљака. Основна обрада се изводи што раније, чим то дозволе земљишни и временски услови на дубину од 30-35см. Предсетвена припрема зељишта се обавља у лето или јесен у зависности када се сеје, а циљ је ситњење и равнање земљишта ради омогућавања извођења квалитетне сетве.

Целокупна количина П-фосфора од 80-120кг/ха као и К-калијума од 80 до 100кг/ха се уноси под основну обраду. Н-азот у количини од 30-60кг се делом уноси при основној обради, а остатак при сетви. Сетва се обавља у пролеће или крајем лета како би се биљке довољно развиле до зиме. Може да буде омашна - ручна и тада је количина

семена од 20-25 кг/ха док ако се сетва обавља пнеуматским сејалицама, онда је довољно 12-15кг/ха и то на дубину од 1- 2 цм. Препоручујем да се испоштује сетвена норма и дубина сетве како би се добио усев правилне густине.

Обавезно у сетви користити декларисано куповно семе „семенску детелину“ купљену у пољопривредној апотеци лил код произвођача семенске робе, а не код продаваца „испод“ тезге. Сетвом семенске робе избегавамо појаву корова и болести. У току прве године искоришћавања црвена детелина може дати два откоса ако је сетва била у пролеће. У другој и трећој години даје обично 3-4 откоса. Највећа маса црвене детелине је у првом откосу. Принос зелене крме се креће од 40-50 т/ха, а сена 10-12 т/ха.

Максималан принос крме је у другој години живота. Општа препорука за наше сточаре је да поновим на свим парцелама где луцерка не даје пун принос, а pH не дозвољава сејати црвену детелину. Добиће се крмно храниво које је одлично замена за луцерку.

Дијл.ині. Милош Николејић, ПССС Београд

Савешти за власнике мачака

Које поруке мачке шаљу својим репом?

Уколико сте мислили да мачка хоће да се игра ако маше репом, грдно сте се преварили. Мачији реп има бројне функције које се протежу у распону од одржавања равнотеже па све до комуникације са вама и другим мачкама. Можда томе никад нисте придавали велику пажњу, али познавање функција мачијег репа даће вам могућност да своју љубимицу боље разумете.

Зашто мачке имају репове и чему они служе? Пружање равнотеже мачки је примарна сврха репа. Реп посебно доприноси равнотежи када мачка хода по крововима или другим узвишеним местима. Људи обично траже свој баланс ширећи руке, док ту улогу код мачака обавља реп. Реп се користи као средство комуникације. Мачке не комуницирају искључиво вокализацијом односно мјаукањем и предењем. Оне најчешће користе свој говор тела и наравно реп. Положај мачијег репа може много тога да вам каже о њеном расположењу: Високо по-

дигнут и усправан реп значи да је мачка срећна, самоуверена и спремна за мажење. Реп увијен на врху попут знака питања значи да је она пријатељски расположена и да можете ако желите да јој понудите своју руку да је оњуши. Реп повијен равно на доле значи да је мачка узнемирена, па чак и да може да постане агресивна. У овом случају требало би да избегавате да је дирате. Реп закривљен испод тела значи да је мачка нервозна и да би требало да сачекате да вам сама приђе. Реп који делује пуффасто је знак да је мачка љута или уплашена и да би требало да је оставите на миру. Реп који се помера напред-назад је најчешће знак агесије. Реп који се лагано њише с једне на другу страну значи да је мачка на нешто фокусирана и да не би требало да је прекидате у томе. Реп делује као против-равнотежа за лакше скакање. Мачији реп је истинско ремек-дело јер служи да се мачка приликом скакања увек дочека на ноге. То спречава могућност озбиљнијих повреда. Реп побољшава мачији осећај додир. У репу мачке је присутно много нервних завршетка, што значи да им он служи да би боље разумеле своју околину. Штавише реп има сличну функцију као и мачији бркови. Будући да је

реп мачке толико осетљив, требало би га избегавати приликом мажења. Када вам мачка седне у крило или легне поред вас, она вам на тај начин показује наклоност. Мирнија је када осећа близину свог власника, али према веровању, ова животиња осећа рањива места на телу, али и спава на власнику или његовим стварима како би упила негативну енергију. Мачкама је важно да учествују у животу свог власника, односно да покажу да је човек њихова породица. Ако сте приметили да се ваша мачка трља о ваше ствари, она заправо на њима оставља свој мирис и показује вам да сте део њеног чопора. Ово нарочито раде мачке које су рано одвојене од своје мајке и због тога власника сматрају као своју једину породицу. Мачка може да осети када вас нешто боли и углавном прилази тим рањивим местима како би их загрејала и исцелила. На пример, уколико вас боли стомак, мачка ће се сместити у близини вашег стомака, или, ако вас боле ноге или леђа, ваш кућни љубимац желеће да заспи поред ваших ногу. Често су мачке посебно брижне према трудницама и воле да спавају на стомаку.

Славка Јовановић

Кажем ја себи...

Куда иде овај брод ? (3)

Већ сам, писао, раније, за време Александра Вучића, брод „Србија“ некако се стабилизовао. Креће се праволинијски, не у цик-цак као пре тога и није нагнуо на једну страну. Међутим, треба видети куда плови? У последњих неколико година геополитика у свету се променила. Моћни не поштују међународно право, на њега се позивају само када им одговара за своје интересе. Гледате, рат у Украјини и на Блиском Истоку. Лете милијарде долара заједно са ракетама. Западни блок дотура оружје и муницију на хиљаде тона и ником ништа. Они су моћни. Када ми треба да извеземо оружје или муницију, кажу, по међународном праву не сме се продавати оружје странама у сукобу. Америци увели санкције Русији, натерали Европу да исто учини, ови крахирали, а америчке фирме повећале промет са Русима 55%.

Јевреји страдали у Другом њсветском рату, сатирали их Хитлерови нацисти. Сада они по бруталности надмашују своје џелате. Немилицице убијају на хиљаде туђе деце у Палестини. Цивилизовани Запад ћути. Блинкен се залаже да се омогући Палестинцима повратак у своје домове, али не препоручује прекид ватре. У исто време Израел својим разорним ударима све чини да ови немају где да се врате.

Истом Резолуцијом УН су на тлу Палестине, створене две државе Израел и Палестина. Израел је постао држава, а Палестина никад. Јевреји, потискују Палестинце са ових простора, узимају им територије, САД то подржавају, јер су и они тако дошли до државе. У Америци јак јеврејски лоби. Или боље речено, амерички капитал је у рукама Јевреја. Зато је „Хамас“ по речима Амера и Јевреја, терористичка организација. Ко није са њима он је терориста, а ако ратујете за њихову ствар онда сте борци за слободу. У Украјини се позивају на међународно право, Руси не смеју да узимају туђе просторе. За Србију то не важи, могу да нам отимају територију, Јевреји, пар милиона становника, морају да имају државу. Курда има 40 милиона, немају право на домовину. У таквој ситуацији, Србија мора да редефинише унутрашњу а посебно спољну политику, под јуче.

Председник Вучић у сваком обраћању наглашава, ваљда му то прешло у навику, Србија је на европском путу. Само, не каже народу на ком је европском путу? Европски пут је и онај шумски код Босилеграда или аутопут у Мађарској, један и други су европски путеви. Налазе се у Европи. Пре бих рекао, Срби су утоварени у сточне вагоне који су на неком слепом колосеку, зарасли у трње кавких имамо на прузи јужно од Сталаћа. Чекају да им неко каже, када ће воз да крене, а нико да гукне, да је пруга напуштена и да ту возови не саобраћају. Када би утоварени Срби стварно знали шта се збива у Европи,

поскакали би из тих вагона и побегли главом без обзира, преко моравских врбака. ..(Каква Европа, вратимо се несврстанима које смо основали заједно са другима. Они су савест човечанства, ту је наше место. О томе други пут).

Чекајући европски пут, доживели смо, Европа се променила. Некадашња заједница за трговину угљем и челиком, прерасла у ЕУ, појела саму себе. Замишљена као асоцијација држава и народа солидарна у сваком погледу, пала је на испиту у првој потешкоћи. Видели сте у време короне, Италијани на северу земље, умиру на хиљаде дневно, а Немци им не дају лекове и отимају им уплаћене респираторе. Онај аустријски лопов Себастијан Курц, на челној функцији, кога су после најурили словио је за великог пријатеља Србије и Александра Вучића. Наравно, када смо га дворили и гостирали по Србији. У време короне молили смо га за респираторе, није хтео да разговара и само што није питао ко беше Александар Вучић? Продају нам жваку о некаквим приступним фондовима и расподели богатства. Нема од Европе ништа на поклон и џабе. „Званична“ Европа Косово не признаје, али ту је она друга под командом Амера и Енглеца, Немаца и Француза. Италијане нико не шљиви само их повремено, обавештавају. Све је прорачунато, шта се за поклон добија. Као у причи о смерном вернику који улази у цркву, прекрсти се, пусти банку на икону, затим исту пољуби и устима мазне хиљадарку, други верници то не виде, као и „Луди Срби“ што би рекао Јово Рашковић. (Професор, неуропсихијатар).

Дакле, Европа нас држи на слепом колосеку и на кратком поводцу, дрма нас када јој то одговара. Треба и ми њу да паркирамо на истом колосеку, што се нашег прикључења тиче. Када проради колосек, кренућемо у пакету. Стално нам испостављају нове и нове захтеве, до безобразлука. Најновији је да признамо тз Косово као државу иако то није нигде поменуто у Резолуцији УН 1244 на коју се позивају само да би оправдали окупацију наше јужне покрајине. Траже да уведемо санкције Русији и тако нас посвађају са јединим заштитником у Савету безбедности УН. Да није било Русије 2015. године, да стави вето, ми бисмо били први народ у свету, проглашен као геноцидан. Дакле, време је да и ми Европи поставимо услов: Вратите КиМ под уставни поредак Србије, иселите војне базе и онда ћемо да наставимо разговоре. Дотле, ваш вагон стајаће поред нашег на оном напуштеном колосеку. Оно о формирању заједнице српских општина на КиМ је ствар успутних дешавања. Колико су лицемерни, видело се на примеру Шпаније. Нису признали Косово, али чим су им се средиле прилике код побуњене Каталоније и Баскије, покрајине које су тражиле отцепљење, одмах су прихватили косовске пасоше уз напомену да и даље не признају Косово. Плаше се ваљда, да им не вратимо истом мером, кажем ја себи.

Драјослав Жика Обрадовић

Мекиње регулишу холестерол и телесну тежину (2)

Пшеничне мекиње богате су и манганом, магнезијумом, селеном, фосфором. Око 28 грама пшеничних мекиња садржи 60.5 калорија, 18.1 грама уљених хидрата, 4.4 грама протеина, 1.2 грама масноћа, 12 грама дијетских влакана, 3.2 милиграма мангана, 171 милиграм магнезијума, 21.7 микрограма селена, 284 милиграма фосфора, 3.8 милиграма ниацина и других храњивих материја.

Мекиње против метаболичких поремећаја: Мета-анализа открила је да не постоји инверзна повезаност између уноса дијеталних влакана и ризика од метаболичког синдрома који повећава ризик од дијабетеса типа 2 и кардиоваскуларних болести. Метаболички синдром је скуп метаболичких поремећаја који се испољавају као инсулинска резистенција, накупљање масног ткива у подручју стомака, висок ниво холестерола и повишен крвни притисак. **Делују и као пребиотик:** Пшеничне мекиње јачају здравље дигестивног тракта јер делују као пребиотик. Пребиотици су несварљиви састојци намирница на које ензими који помажу варење немају утицај, због тога пребиотици у непромењеном облику доспевају до дебелог црева где их ферментише цревна микрофлора. Поред добробити за пробавни систем, истраживање конзумирање пребиотичке хране јача имунитет, смањује ризик од алергија и повећава апсорпцију калцијума. **Помажу код хемороида, дивертикулитиса:** Конзумирање хране богате влакнима може бити од помоћи у терапији гастроинтестиналних поремећаја, код затвора, проблема са хемороидима, код дивертикулитиса. Довољно је да додамо извесну количину пшеничних мекиња у оброк и у исто време повећмо количину добрих бактерија у цревима. После оброка са додатком пшеничних мекиња дужи је осећај ситости, па се мекиње саветују и особама са повећаном телесном тежином. Додају се у јогурт, млеко, каше, тестенине, салате. **Ко не би смео да користи мекиње?** Особе осетљиве на глутен и посебно пацијенти са целијакијом не би требало да користе пшеничне мекиње. Пацијенти са целијакијом морају да избегавају мекиње, како не би дошло до дијареје и болова у стомаку. Особе осетљиве на глутен могу да имају проблеме са варењем, болове у стомаку, надимање, гасове, подригивање.

Mr Ph Биљана Мушавцић

Наш интервју: Нада Торбица Наша школа пружа широке могућности за стицање нових знања и вештина

Представите нам Музичку школу, које смерове има, колико ученика...

Основна музичка школа „Стеван Христић“ верификована је за обављање делатности основног музичког образовања и васпитања на одсеку за класичну музику за инструменте: клавир, хармоника, виолина, гитара, флаута, кларинет (у шестогодишњем трајању) и соло певање (у четворогодишњем трајању). Поред тога, у школи је пре две године основан и одсек за српско традиционално певање. Тренутно, школу похађа 280 редовних ученика и преко 30 полазника Музичког забавишта и припремног разреда.

Који су инструменти су најпопуларнији међу децом?

Као и у већини музичких школа, међу децом су најпопуларнији инструменти клавир и гитара. Ослушкујући потребе наших суграђана, а захваљујући разумевању Министарства просвете, Школа је добила сагласност за финансирање двоструко већег броја извршилаца у настави, него што је то било пре две године. Сада у школи ради 4 наставника клавира и 4 наставника гитаре, а укупан број уписаних ученика је 65 на клавирском одсеку и 64 на одсеку гитаре.

Који је узраст најбољи за деце да се упише у музичку школу?

Према плану и програму наставе и учења оптимално време за упис у музичку школу у својству редовног ученика је различито у зависности од наставног одсека. За инструменталне одсеке то је узраст 9 година (III разред основне школе), за одсек соло певања то је узраст 13 година и више за девојчице и 16 година и више за дечаке, док се на одсек српског традиционалног певања могу уписати полазници узраста 10 година и старији. Важно је напоменути да је пре уписа у школу обавезно полагање пријемног испита. Пријемни испит за упис ученика у први разред за школску 2024/25. годину за инструменталне одсеке орга-

низоваћемо у два испитна рока: 25. маја и 1. јуна, док смо за полагање пријемног испита за соло певање и српско традиционално певање предвидели један рок - 1. јуна. Пријављивање за полагање пријемног испита вршиће се попуњавањем пријаве на сајту Школе, средином априла 2024. године. У циљу припремања деце за полагање пријемног испита и упис у музичку школу, Школа организује наставу Музичког забавишта (за децу узраста 4-6 година) и наставу припремног разреда (за децу узраста 7-8 година). За децу која желе да полажу пријемни испит, а која нису претходно похађала припремни разред, ове године, 11. и 18. маја организујемо два бесплатна термина за припрему за полагање пријемног испита.

Да ли постоје такмичења међу ученицима музичке школе „Стеван Христић“ и ученика из неких других музичких школа?

Наши ученици током сваке школске године учествују на великом броју такмичења, од којих се у нашој школи одржавају такмичења „Српска соло песма“, „Српска традиционална песма“ и „Меморијал Аца Панић“, на којима имамо прилику да размењујемо искуства са учесницима из других музичких школа и високошколских установа из Србије и региона. Такође, наши ученици редовно узимају учешћа на такмичењима републичког и међународног ранга и на такмичењима која организују наше колеге из других музичких школа

Србије и региона. Током школске 2022/23. године наши ученици су на такмичењима освојили укупно 169 награда.

Да ли постоје неки ученици ваше школе који се данас баве музиком или соло певањем, а да су успешни и популарни у нашем граду и шире и не само у Србији?

Један број наших ученика је након завршеног школовања у нашој школи наставио да се бави музиком, а није мали број оних којима је то постала професија и који се овом професијом успешно баве како у нашој земљи, тако и ван њених граница. Од наших бивших ученика који се баве музичком педагогијом, у нашој школи сада раде Ана Станковић, Светлана Шаркоћевић и Стефан Ненадовић. Такође, велики број наших бивших ученика данас делује у оквиру различитих музичких бендова, који су окосница музичке (пре свега рок) сцене нашег града, а са којима успешно сарађујемо у оквиру наше манифестације „Урбан поп рок фестивал“. Наравно, веома смо поносни и на успехе наших бивших ученика Јелене Ракић, Милице Јовичић, Ненада Ивановића, Невене Максимовић..., које су постигли ван граница наше земље.

Шта је ваша порука за читаоце новина „Младеновачког гласа“, а коју поруку бисте поручили деци која се можда двоуме око уписа?

Пуно је научних студија које потврђују позитивне ефекте бављења музиком на развој код деце моторичких способности, али и на укупан когнитивни развој (познати су резултати истраживања проф. др. Рајка Рајовића, чија се НТЦ метода увелико примењује код нас, али и широм Европе, а која истиче значај бављења музиком у што ранијој животној доби). Порука за наше суграђане би била да наша школа пружа широке могућности за стицање нових знања и вештина, за свестран развој личности сваког детета и ученика, као и за дружење са вршњацима. У нашој школи има места за децу и ученике свих узраста и биће нам драго да нашим суграђаним у том смислу дамо сва потребна обавештења. Наши контакт телефони су: 8244-191 и 8238-668.

Нина Војиновић

Савети за возаче

Решите проблем залеђених стакала, ретровизора и брава

Зима је годишње доба које многим возачима не прија, како због отежаних услова у саобраћају када су снег и лед на путу, тако и због саме припреме аутомобила за вожњу. Притом не мислимо на сезонске активности, као што су монтажа зимских гума, провера нивоа антифриза или набавка течности за ветробран која се не смрзава, већ на свакодневне непријатности због залеђених стаклених површина и снега на возилу. Основни савет је да не треба чекати јутро да бисте се ухватили у коштац са залеђеним аутомобилом. Живот ће вам бити много лакши ако се на време припремите за „минус“ са којим се најчешће сусрећемо управо у јутарњим сатима. Ако спадате у оне срећнике који имају гаражу или неко слично топло и суво уточиште за аутомобил преко ноћи, у великој сте предности зими. За оне који на уживају у таквом луксузу, доносимо неколико практичних савета. Уколико имате могућности, увек аутомобил паркирајте тако да предњи део буде окренут ка истоку. Тако ће први јутарњи зраци полако отапати лед на ветробранском стаклу. **Помажу алкохол и сапун:** Направите течност за одлеђивање стакала, коју ћете ујутро само попрскати по леду. У боцу ставите литар алкохола, децилитар воде и детерџент за прање посуђа. Добро промућкајте. Постоји

још један рецепт - улијте у боцу с распршивачем алкохол и воду у односу 2:1 (две трећине алкохола и трећина воде). **Заштитите браве од леда:** Ту помаже WD40. Ушприцајте га у браве на аутомобилу и неће се заледити преко ноћи. **Да се врата не заледе:** Врло је једноставно, све што треба да урадите је да премажете гуму (кедер) око врата аутомобила неком масноћом - најчешће се препоручују да то буду глицерин или вазелин. Урадите то чим изађете из возила, како бисте наредно јутро без проблема отворили врата. **Будите сналажљиви:** Ако се нађете негде у граду и на стаклу вам се нахвата танак слој леда, а код себе немате ни спреј, ни топлу воду ни стругалицу - посегните за кредитном или неком другом бонус картицом, и остругите лед. То ће ићи мало спорије, али ипак ћете након неког времена моћи да седнете у ауто и одвезете се кући. **Подигните брисаче:** Да брисаче ујутру не бисте нашли „залепљене“ за залеђено стакло, једноставно их увече подигните, да не стоје приљубљени уз ветробран, па се неће ни залепити. Можете на њих навући и старе чарапе. Заштита за ретровизоре Спољни ретровизори на аутомобилу неће се заледити ако преко њих ставите пластичне кесе. Кесу можете причврстити и гуменом траком. Ставите картон на стакла Ово је одличан начин превенције да се стакла на ауто уопште не заледе. Уместо картона можете ставити и стари пешкир. Залеђена стакла никада не поливајте врућом, па ни млаком водом, јер могу попуцати, посебно ако већ имају мања оштећења.

Жељко Мушавић

Милосав Б. Влајић: Сећања учесника Априлској рати и заробљеника Војске Краљевине Југославије из младеновачкој краја у Другом светском рату (1941-1945.)

У ноћима без звезда

Реч аутора

О учесницима Априлског рата 1941. године и ратним заробљеницима Војске Краљевине Југославије у Другом светском рату мало се писало. Да људи из младеновачког краја и догађаји везани за њих из тог бурног периода не би били сасвим заборављени, одлучио сам да објавим књигу као трајно сведочанство једног прохујалог и сулудог доба.

Још као дете с пажњом сам слушао ратну причу деде Димитрија о положају око Панчева, о преласку Дунава кад је Београд био у пламену од немачког бомбардовања и командовању његовог командира артиљеријске батерије, капетана прве класе Живојина Казаковића, у пожаревачком одбрамбеном реону. Доста касније чуо сам и забележио потресно говорење стрица Милорада о заробљавању у селу Друговцу од стране Немаца и о мучном логорском заточеништву. Искрпна и дуга приповедања двадесет и четворице људи о тешким данима бездушног ропства, подстакла су ме да се озбиљно латим пера.

Поједини казивачи, које није било лако пронаћи, у почетку су били веома уздржани, а неки чак и неверљиви. Кад би прича ипак потекла, отварају би душу и износили (не сви) и најинтимније тренутке везане за нежељене дане проведене у зачараном и затвореном, жичаном кругу неслободе. Далеко од породице, топле куће и драгог завичаја, сурово мучени глађу и хировима газда и логорских стражара, стално опхрвани носталгијом, бежали су из безнађа и веровали у повратак.

Искрено исповедање седих старина бележио сам, без каснијих исправки, обичном оловком, не користећи савремена звучна средства попут диктафона, магнетофона и мобилних телефонских апарата. Срео сам и говорљиве људе чије су приче биле течне и сликовите, често проткане занимљивим детаљем или пак хумором. Лоше здравствено стање неколицине донело је заборавност, па је отуда уследила шкртост у кратком опису необичних догађаја.

Настојао сам да верно запишем оно што кажу, поштујући при том све речи и изразе својствене богатом народном говору и језику космајског краја, који сам као лингвиста добро упознао и проучио. По први пут сам се срео са неким архаичним терминима чије сам значење успевао тек у контексту да одгонетнем. Символично име књиге проистекло је из општрне и живописне приче Секуле Јанковића. Иако се бави ратнозаробљеничком тематиком, књига излази из строго научноисторијског оквира и није замишљена као некакво школско допунско градиво, састављено од сувопарних

чињеница и заморне статистике. Уношењем на неким местима мањих текстуалних целина лирски обојених, у уводним или завршним деловима појединих поглавља, тежио сам да употпуним или опленим неке краће приче личним запажањима, сећањима и сазнањима. Аутентичне пожутеле фофотографије из породичних албума верно илуструју ликове који живо беседе и уверљиво сведоче о времену патњи и страдања у злогласним европским логорима. Да бих потпуније и боље упознао време у коме су моји саговорници храбро ратовали и стоички преживљавали језиву заробљеничку Голготу, ишчитао сам невелику, корисну литературу, коју су кроз разне записе, новинске чланке, фелтоне, дневнике, романе, зборнике и публикације написали или приредили наши новинари, књижевници и историчари (генерал Терзић, Венцеслав Глишић, Стеван Јаковљевић, Милорад Марковић, Миле Бјелајац и други). За подршку при сакупљању грађе, писању и приређивању књиге искрено се захваљујем колегама по перу Николи Владисављевићу, Драгутину Паунићу, Марку Стојановићу, Предрагу Милићевићу, Душану Стојковићу, Славомиру Војиновићу Радмилу Петровићу и Жарком Урошевићу. Посебна захвалност припада Мирославу Давидовићу који је омогућио штампање књиге.

Чврсто убеђен да сам савесно урадио један ваљан публицистички посао, остаје ми да верујем да ће коначан и прави суд о истинској вредности ове књиге дати пажљиви читаоци и стручни људи из области писане речи и историографије.

Све приче које сам забележио, објавићемо у фелтону који почиње од овог, свечаног, броја „Младеновачких новина“.

Радије сам тео да с убијем, нег да паднем у ропство

Добросав Павловић (1905), Велика Иванча

Велика Иванча је заиста велико и пространо село које се сместило на јужним обронцима шумадијске планине Космај. Рана златножута јесен благонаклоно се надвила над плаветним и зрелим шљивицима. Родна хиљаду деветсто деведесет и шеста година донела изобиље корисних плодова. На све стране размилели се вредни ратари па хитају да зрневљем и клиповима до врха напуне своје магазе, амбаре и кошеве.

Стари Добросав Павловић живи на крају села. Тешко бих га пронашао да ми није било пашенога Милуна Милојевића који одлично познаје сваки кутак свог прилично раштрканог родног места. Узан пут на пешчано каменитој узбрдици, подоста излокан, али га времешни „фића“ савладава без по муке. Кад је пут прерастао у обичну брдску стазу није нам било друге него да наставимо пешице.

Изгледа да сам имао погрешно убеђење да су људи са села стопљени са природом и да се не базирају с усхићењем на њене чари. Мој доброћудни пашеног увек има осмех на лицу и с поносом ми указује на лепоте устрепталог завичаја. Мом чуђењу није било краја када ме је обавестио да се на једном оближњем ћувику налазе остаци праве правцате ветрењаче. Откуд она усред шумадијских гајева и забрана? Као непоправљиви романтик зуррио сам у непознату даљину и надао се да ћу у најмању руку угледати Сервантесовог сањара и занесењака Дон Кихота како, у друштву верног Санча Пансе, са упереним копљем галопира на Росинанти.

Из чудесног сна, препуног избледелих трагова несталих витезова и велможа, тргао ме је одсутног људски разговор. Један од тројице Добросављевих синова кренуо је ка младеновачкој вароши и упртим прстом показивао на оближњу долину, где се угнездило његово усамљено домаћинство.

Са места где смо се налазили назирани су се шумарци села Мисаче. Настављамо путелком низ благу низбрдицу крај зрелих винограда, препуних отеле, дренка и каменичарке. Скоро у дну јаруге указа се кров куће окружен високим дрвећем. Ако су чукундедови ових људи морали због турског зулума да свију огњиште с веригама и препуљом у овој скривеној забити, што се њихови врли и радени потомци не иселише одавде на ширину и светлост.

Тек што савладасмо дрвени прелаз нахерене ограде, страхујући по мало да дворишну тишину не наруше подмукли пси, опазише нас постарији човек и две жене. Били су предусретљиви и пажљиви, просто им је из очију избијала нека врста радости што имају незване госте.

(наставак на следећој страни)

Милосав Б. Влајић: Сећања учесника Ајрилској райи и заробљеника Војске Краљевине Југославије из младеновачкој краја у Друјом свейском райу (1941-1945.)

У ноћима без звезда

Добросављев син и снахе се нису превише узбуђивале због одсуства најстаријег члана породице. Погледи су им говорили да је он ту негде сасвим близу и само је питање тренутка кад ће се појавити.

Само што смо сели испред куће, са великом шкрипом се отвори повисока капија уз ограду воћњака и пред нас бану крепки старац. У левој руци држи штап који му ни мало није потребан, јер иако је начео десету животну деценију, појавом и кораком делује изузетно свеже. Нема код њега знакова било какве болести. Шајкача на глави, а лице му красе бели бркови и очувани зуби. Десном руком приљубио уз гуњ граорасту кокошку.

- Ете, ја мал шепрљо по воћу, а она се обесила о шљиву, те је ја довати некако - биле су прве речи нашег домаћина коме је изгледа било мало криво што баш он није први изашао пред нас. С друге стране, уочљива је била његова гордост изазвана сазнањем да ће казивати причу у којој се све врти око њега. И сигуран је био да смо само због њега дошли.

- Рођен сам дваес и шестог априла девесто пете, по старим календару. Отац ми се звао Павле, мајка ми је била од Милосављевићи из Велике Иванче, деда Живојин, прадеда Павле. Стари кумови су нам Милојевићи, звани Чојановићи, из нашег села. Изгледа да су моји стари дошли из Црне Горе, славно Митровдан. Уочи турског рата ишао сам у стару школу и за годину дана завршио два разреда. Учитељ ми се звао Петар Димовић, имао је жену Видосаву.

У разговор се уплиће Добросављева снаха: - Ово сведнако прича деци. А неће да каже како је носио учитељу мед!

Децу нисмо запазили. Можда она некад и дођу у госте. А деда Добросав се не осврће на упадицу. С лакоћом наставља причу.

- Дваес и треће се оженим. Жена ми је била од Јовановићи из Стојника. Родила ми је Живогу, Милету и Мијаила. После женидбе регрутован сам у пешадију. Дваес и шесте сам био у војски у Скопљу, у интендантским слагалишту. Нисам тео да будем кандидат за капларског приправника. Следеће године сам дошо кући, а тек триес и девете сам био три месеца на веџби у Београду.

Другог фебруара четрес и прве био сам код сестре у Дрлупи кад ми је стигао позив за веџбу. Синовица плаче кад сам пошо. На Бањици се обучемо, пешадија, добијеш пушку, па на стражу. Са мном у једном чети били Драга и Света Мијаиловић, Милија Милановић, Радисав Милојичић и Стева Тошаковић. Сви из Велике Иванче. А било ту и Кусачана.

У 57. пешадијском пуку знали смо за пакт. Пуковник је био Маџар Дурбешаић. У ба-

лама стигну одела. Командант презива, обучемо се. Наређење да се цивилно одело пошље кући. Поручим брату и жени да дођу по сељачко одело. Једно вече завитланција. Ножеви на пушке, у двојне редове. Дошле официрске жене. Ми да парадиримо, оне да гледају. Допаде командант пука. Наиђе непријатељски авион, полегамо. Командант грди да не упропастимо одело. Онда курир доноси наређење да се смени стража, да други приму стражу.

Одемо на Сењак, нас десетак. Примимо стражу. Један официр пита: „Поднаредниче, ко ти је на стражи?“ „Војска“. „Знам да је војска, нису жене. Пази како врше стражу“. Сутра наиђе камион, седи један генерал. Поздравимо га, иде на Бањицу. Подофицири узвикују генералу: „Живео, живео!“ После неколико дана, са Сењака се врћемо у састав пука. Народ виче с балкона: „Живео краљ, живела резерва!“ То вече било је пуно војске у горњим граду. Стража код болнице, свира музика, ујутру све празно.

Сутон прераста у мрак, почиње да сипи кишица, премештамо се на покривен кућни балкон.

- Почеше да долазу товарни коњи, вучу казане, дели се муниција. Видимо шта се спрема. Ноћу узбуна, кренемо и стигнемо повише Раље и тун преданимо. Склонимо се да прође једна лимузина. Оде ка Раљи, па се врте. Требало је д идемо у Јованчевићев забран, у Влашкку, али се стационарамо у школи. Неки су остављали пушке и бегали. Узели смо сламе и полезали. Један мајор виче: „Шта ћете ту?“ Прасну једна бомба, зачуше се авиони, бомбардован Београд.

Кренемо за Кусадак, па стигено у Михајловац. Пук се разредео. У Раљићу се смеситимо. Командант батаљона ми каже: „Тиниси добио смену, иди одмори се“. Таман

распадем опасач, диж се, узбуна. Пођипамо, па ајд, ајд, за Михајловац. А свуд пусто блато. Дођемо до друма, стој. Да се распоредимо. Официри кажу да је Недић у Бугарској, пропустио једну колону Немаца, треба да је уништите. Слагали официре, а и они нас. Узмемо ту једно свињче од једне жене, заколемо и испечемо. Официри вечерали и појახаше коње. Умчари, па за Мали Пожаревац. Ордонаси на коњима за нама. Ми потрч, потрч, остало нас десетдванаес, ту и један подофицира из Азање. У Раљићу снег, киша, сто јада. Људи, не можемо овуда проћи, идемо, станица у Умчарима. Коначара нема. Кажу: „Идите код општине“. Одемо там, у кафани пуно ко туче, има израњављених. Бејамо мало око стреје. И ту рањени и искрвављени. Ми онда мал кафецијом и свану се.

Моја чета под неким шљивама. Јавим се командиру чете. Пита ди ми је командант батаљона. Да нађем команданта. Официри били измакли. Угледам шапку на прозору, мајор. Кажем да га тражим. „Сад ћу и ја“ - каже. „Јеси ли га пронашао?“ „Јесам“. Дође и мајор. Њи двојица дуду, дуду. Примирје, идемо за Раљу. Трчи један војник, раширио руке: „Де ћете овам, ако бога знате! Бије немачка артиљерија, има д изгинете“. Уватимо десну страну, па изађемо на једну јаругу. Чује се митраљез. Свуд пушкарање, припуцамо и ми.

Кад смо изашли на брдо, појавише се три немачка авиона. Командант пука види на двоглед чији су авиони. Имају црне крстове. Ђутимо. „Наши авиони“. Ђутимо. Пустише три рафала. Изгунули ту неки, неки рањени. Официр не каже да су то Немци. Преноћим у Малом Иванчи. Ујутру се појави мајор са стражом и пита ко је у Раљи. Почеше д иду немачки моторцикли. Јуру за Београд. Пуцају наши. Немци се не обазиру. (наставак у следећем броју)

Српски војници у заробљеништву

Република Србија. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектор за просторно планирање и урбанизам

Просторни план предела изузетних одлика Авала - Космај

- Рани јавни увид

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика Авала-Космај на основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика Авала-Космај („Службени гласник РС”, број 103/23) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика Авала-Космај на животну средину („Службени гласник РС”, број 87/23).

Планирање, коришћење, уређење и заштита Предела изузетних одлика Авала и Предела изузетних одлика Космај засниваће се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14 и 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23), као и на Закону о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, бр. 88/10), Закону о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18 - др. закон, 71/21), Закону о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. закон и 95/18 - др. закон), Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), Закону о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон), Закон о културном наслеђу („Службени гласник РС”, бр. 129/21), Закону о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 10/13 - др. закон и 101/16, 67/21 и др. закон и 114/21), Закону о туризму („Службени гласник РС”, бр. 17/19), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/19) и другим законима Републике Србије којима се дефинишу и одређују услови, начин и садржај израде планске и техничке документације.

Циљ израде и доношења Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика Авала-Космај (у даљем тексту: Просторни план) је преиспитивање важећег Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика Авала-Космај („Службени гласник РС”, број 146/14), у смислу утврђивања дугорочне концепције организације, уређења, заштите и коришћења предела изузетних одлика, очувања природних ресурса, заштите и унапређења животне средине, природних и непокретних културних добара и валоризације комплементарних потенцијала овог подручја за даљи одрживи развој.

Просторни план ће по потреби садржати елементе детаљне регулације, нарочито за подручја и локалитете које имају туристички потенцијал, чiji ће се коначан предлог утврдити у консултацијама са имаоцима јавних овлашћења у току израде Нацрта просторног плана.

Поред овога, Просторни план ће се спроводити и плановима детаљне регулације и урбанистичким пројектима у складу са законом, за целине дефинисане Просторним планом.

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим планским и развојним документима у Републици Србији.

Саставни део Просторног плана чиниће и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Одлуком о изради Просторног плана дата је оквирна граница обухвата Просторног плана, која ће бити коначно утврђена Нацртом Просторног плана.

За потребе упућивања у процедуру раног јавног увида предлаже се обухват Просторног плана на деловима територије града Београда, и то (Табела 1):

- 1) на територији градске општине Барајево, целу катастарску општину Лисовић;
- 2) на територији градске општине Вождовац, целе катастарске општине Бели Поток, Јајинци, Кумодраж, Пиносава, Раковица Село, Рипањ и Зуце;
- 3) на територији градске општине Младеновац, целе катастарске општине Амерић, Велика Иванча и Кораћница;
- 4) на територији градске општине Сопот, целе катастарске општине Бабе, Губеревац, Дучина, Мала Иванча, Мали Пожаревац, Неменикуће, Парцани, Поповић, Раља, Рогача, Сопот, Стојник и Ђуринци.

Табела 1. Обухват подручја Просторног плана

градске општине, Град Београд	Површина обухваћеног дела територије ЈЛС,
Градска општина Барајево	15,11
Градска општина Вождовац	134,01
Градска општина Младеновац	70,01
Градска општина Сопот	233,27
Укупно	452,40

Кључне посебне намене у оквиру планског подручја које су од значаја за утврђивање планских решења су заштита и уређење природних вредности и предела, културних добара и развој туризма. У обухвату Просторног плана су два заштићена природна добра, и то: Предео изузетних одлика „Авала”, површине 4,89 km² и Предео изузетних одлика „Космај” површине 35,15 km². Оквирна граница обухвата Просторног плана дата је на карти „Посебна намена простора”, графичком прилогу овог елабората.

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. У Просторном плану Републике Србије је предвиђено доношење просторних планова подручја посебне намене, између осталих и за већа заштићена подручја у која спадају и предели изузетних одлика Авала и Космај.

Заштита и одрживо коришћење природног и културног наслеђа и природних ресурса чини један од основних циљева развоја Републике Србије и њених регионалних целина, али и основу будућег привредног/туристичког развоја. У складу са приоритетима просторног развоја Републике Србије, биће потребно инсистирати на даљем развоју мрежа вредних/заштићених природних целина и културних предела са посебним нагласком на еколошки, односно, културно осетљивим подручјима.

Природно и културно наслеђе ће бити штићено, уређивано и коришћено према европским стандардима, са посебним задатком повећања заштићених природних целина и систематизацијом културног наслеђа, као и имплементацијом Фирентинске конвенције о пределу, европских и светских конвенција о заштити културног наслеђа, конвенција и декларација које се односе на биодиверзитет, природне подсистеме и културно наслеђе.

Као туристички центар међународног значаја и као главни град који обележава идентитет Србије, град Београд ће, према Просторном плану Републике Србије да посвети посебну пажњу културној баштини, њеном уређењу и коришћењу на одржив начин. Међу културно-предеоним целинама од републичког значаја истакнуто је подручје Космаја.

У Шумадијске планине спадају, између осталих, и Авала и Космај које представљају примарне туристичке дестинације.

(Наставак на следећој страни)

Република Србија. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектор за просторно планирање и урбанизам

Просторни план предела изузетних одлика Авала - Космај

- Рани јавни увид

Регионални просторни план административног подручја града Београда

Регионалним просторним планом истиче се значај повећања површина под заштитом природе и уређење предела на потезу Авала-Трешња-Губеревачке шуме-Космај као и развој туризма на овом подручју. Еколошка категоризација подручја АП Београда према степену загађености, указује на заступљеност седам категорија угрожености квалитета животне средине, где подручја очуваних и заштићених природних добара Авала и Космај припадају VII категорији, односно подручју веома квалитетне животне средине. Промовисање заштите, управљања и планирања предела, као и организовање европске сарадње о питањима предела, као циљева Конвенције о пределима, подразумева примену одређених мера које ће обезбедити одрживо коришћење природних ресурса, разноврсност, јединственост и визуелни квалитет предела. Нега и уређење предела треба да обухвати нова пошумљавања нарочито на ерозијом угроженим локалитетима и земљиштима ниске бонитетне класе чиме ће се повећати вредност предела. У том смислу потребно је формирати нова станишта за дивљач, потенцирати рекреационо коришћење.

Повезивањем културних добара формирају се националне културне стазе које представљају значајне изворе за познавање националне историје. Националне културне стазе могу се у одређеном смислу повезати у један јединствени итинерер, сложен и слојевит по карактеру наслеђа и по времену настанка. У том смислу, прва национална стаза повезује средњовековне и нешто позније српске сакралне и меморијалне споменике, који се налазе између осталих и у космајској зони (Павловац, Кастаљан и Тресије) и спомен-обележје на месту смрти Деспота Стефана Лазаревића (путеви Деспота Стефана Лазаревића, почев од Београдске тврђаве, преко Авале и Космаја и његових средњовековних манастира Павловац и Кастаљан).

У туристичкој понуди, локације од изузетног значаја за град Београд које ће се у наредном периоду штитити позитивним законским прописима и даље опремати и уређивати, у складу са високим стандардима и добром међународном праксом су између осталих и Спомен парк Јајинци, а затим Космај, Авала и Трешња. Локација од приоритетног значаја у околини Београда, које су истовремено и један од носилаца развоја подручја, као што су Авала, Космај, бања Селтерс са Кораћичком бањом, морају се потпуно комунално опремити и обогатити додатним садржајима атрактивним за туристе. У области рекреативног спорта планирано је активирање природних предела (Авала, Космај, Губеревачке шуме) у смислу њиховог уређења и опремања спортско-рекреативним садржајима који ни на који начин нису у супротности са режимима заштите природе (спортски терени, дечија игралишта, трим и бициклическе стазе, стазе здравља, ски стазе и сл.).

2.2. Остали релевантни документи

Предела изузетних одлика „Авала“ и „Космај“ (према Централном регистру заштићених природних добара, Завода за заштиту природе Србије) су заштићени ради очувања и унапређења живописних пејзажних обележја и ненарушених примарних предеоних вредности, шума и вода, разноврсности и богатства биљног и животињског света и станишта, културне баштине, као и ради обезбеђења одрживог развоја, односно уређења и коришћења простора који има природни, културно-историјски, туристички, рекреативни и пољопривредни значај. Ова заштићена подручја чине еколошки значајна подручја Републике Србије у саставу еколошке мреже, успостављене Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број

102/10), идентификована као Емералд подручја и одабрана подручја за дневне лептире (РВА - Prime Butterfly Areas in Europe). Као део еколошке мреже, Авала јевзначајна и по једином налазишту цинабарита у Србији (у близини је откривен и нови минерал-авалит). Према Решењу о стављању под заштиту природног добра „Авала“ („Службени лист града Београда“, број 43/07), природно добро „Авала“ се налази на територији административног подручја града Београда, градска општина Вождовац и обухвата делове катастарских општина Бели Поток, Рипањ, Зуце и Пиносава. Од укупне површине заштићеног природног добра катастарској општини Бели Поток припада 93%, катастарској општини Рипањ 3,7%, катастарској општини Зуце 2,3 % и катастарској општини Пиносава 1,0%.

Заштићено природно добро „Авала“ категорише се као значајно природно добро на којем су установљена три режима заштите.

Према Решењу о стављању под заштиту природног добра „Космај“ („Службени лист града Београда“, број 29/05), природно добро „Космај“ се налази на територији административног подручја града Београда, градска општина Младеновац - делови катастарских општина Амерић, Кораћица и Велика Иванча, површине 15,98 km² и градска општина Сопот - делови катастарских општина Рогаче и Неменикуће, површине 19,16 km². Ово заштићено природно добро обухвата подручје планине Космај и његову непосредну подгорину, између вашаришта „Тресије“, пута Сопот - Космај, цркве у Неменикућама, потока Селиште и Трнавске реке, на северу; горњих кућа села Амерић и Кораћица, на истоку; горњих кућа села Кораћица и Велика Иванча, на југу; и атара Рогаче, горњих кућа села Рогаче и пута Тресије - Велика Иванча испод Космаја, на западу. Заштићено природно добро „Космај“ категорише се као значајно природно добро на којем се установљавају два режима заштите.

Програм заштите природе Републике Србије за период од 2021. до 2023. године („Службени гласник РС“, број 53/21), утврђује стратешке циљеве, мере и активности за унапређење јавне политике за заштиту природе и очување биолошке разноврсности.

Радна верзија „Стратегије развоја туризма Града Београда од 2020 - 2025 године“, у оквиру Шумадијског правца предлаже активирање најзначајније туристичке осовине Београда која би повезала од севера, преко Београда, јужно преко Авале, Трешње, Космаја, Губеревачких шума са Липовачком шумом, и даље преко Младеновачке бање према Опленцу, Крагујевцу и Аранђеловцу са Букуљом. Планира се ревитализација Авале са спомеником „Незваном јунаку“, излетишта на Трешњи уз неопходну инфраструктуру и приватне акције око изградње туристичких објеката и Космаја са обновљеним хотелом и манастирима Павловац и Тресије, фестивалом филма у Сопоту и викенд зоном.

Претварањем Младеновца у град више еколошки оријентисан, омогућиће се развој бање, повезивањем Селтерса и Кораћичке бање у јединствен комплекс и оријентисан, у једном делу, на европску клијентелу.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Границом Просторног плана обухваћено је подручје укупне површине од око 452 km². У структури намене површина, према начину коришћења земљишта доминирају пољопривредне и травнате површине са 203 km² (45%), затим шуме, шумско земљиште и други вегетацијом обрасли терени са око 188 km² (42%), док најмању површину заузимају површине насеља и други антропогени терени у функцији насеља и инфраструктуре са око 61 km² (13%) и водно земљиште (мање од 1%). Подручје Просторног плана обухвата делове локалних самоуправа који су покривени просторним плановима општина, и то: Просторни план градске општине Барајево („Сл. лист града Београда“ бр. 53/12), Просторни план градске општине Младеновац („Сл. лист града Београда“ бр. 53/12) и Просторни план градске општине Сопот („Сл. лист града Београда“ бр. 54/12). Од укупне површине Предела изузетних одлика „Авала“ 4,89 km², у режиму заштите природе I степена налази се око 0,08 km² (око 1,5%), у режиму заштите природе II степена налази се око 1,22 km² (око 25%), а у режиму заштите природе III степена око 3,59 km² (73,5%).

(Наставак на следећој страни)

Република Србија. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектор за просторно планирање и урбанизам

Просторни план предела изузетних одлика Авала - Космај

- Рани јавни увид

У укупној површини Предела изузетних одлика „Космај“ од 35,14 km² у режиму заштите природе II степена је око 6,77 km² површине (19%) и око 28,37 km² у режиму заштите III степена.

Поред наведеног, Авала и Космај представљају:

1. Еколошки значајна подручја еколошке мреже РС, утврђена Уредбом о еколошкој мрежи;
2. Одабрана подручја за дневне лептире у Србији (РВА - Prime Butterfly Areas in Serbia) - предео изузетних одлика (у даљем тексту: ПИО) „Космај“ (17 - дефинисани код РВА подручја) и ПИО „Авала“ (01 - дефинисани код РВА подручја) и;
3. Емералд подручја - ПИО „Космај“ и ПИО „Авала“.

Евидентирана природна добра на подручју Просторног плана, су споменици природе геолошког карактера: Шупља Стена - стари рудник, серпентинити на ушћу Бубањ потока у Завојничку реку, седименти бадена (средњи миоцен) у Раковичком потоку у подножју брда Торлак, Црвени брег - стари рудник олова и цинка, Долина потока Конопљиште (испод цркве у Белом Потоку), ушће Бањичког и Топличког потока, Космајски Губеравац, слојеви са аптихусима код железничке станице „Бела Река“. Поред наведеног, у обухвату плана су и значајни хидролошки објекти: термална вода у Ђурицима, хидрографски чвор Парцански вис и Кораћичка бања. У обухвату Просторног плана налазе се следеће категорије културних добара:

- културна добра од изузетног значаја, споменик културе - Споменик Незнаком јунаку на Авали;
- културна добра од великог значаја (четири споменика културе: Родна кућа војводе Степе Степановића, Сопотски Хан, Стара кућа породице Жујовић у Неменикућама и Манастир Павловац, Кораћичка);
- културна добра (11 споменика културе, 1 знаменито место и 1 археолошко налазиште);
- добра која уживају претходну заштиту (17 објеката сакралне архитектуре и преко 110 археолошких налазишта).

Подручје Просторног плана обухвата двадесет четири КО и двадесет три статистичка насеља. Према подацима Пописа из 2022. године на подручју Просторног плана живело је око 197.000 становника. Међутим, просторни распоред становништва је изразито неравномеран, јер доминирају популационо мала насеља руралног карактера, док је највећи број становника у густо изграђеним подручјима градске општине Вождовац, која је само делом у обухвату Просторног плана. Путну мрежу на подручју Просторног плана, према Уредби о категоризацији државних путева чине следећи државни путеви: А1 државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Северном Македонијом (гранични прелаз Прешево); ИБ-25 Мали Пожаревац - Младеновац - Топола - Крагујевац; ПА-147 (Липовачка шума - Барајево - Дучина - Младеновац - Смедеревска Паланка - Велика Плана - Жабари - Петровац на Млави-- Кучево); ПА-149 (петља Бели Поток - Бели Поток - Раља - Ђурици - Влашко Поље); ПА-150 Ђурици-Сопот-Аранђеловац-Белановица-Љиг-Мионица-Дивци; ПА-154 (Лештане - Бубањ Поток - петља Авала (веза са државним путем А1); ИБ-344 (Дражевац-Мељак- Барајево-Раља); ИБ-346 (веза са државним путем 22 - Рипањ - веза са државним путем 149); ИБ-347 (веза са државним путем 149 - Врчин - Заклопача - Бећарево Брдо); ИБ-349 (Дучина- Стојник-Раља); ИБ-350 Раља - Мали Пожаревац - Умчари.

Железнички саобраћај на подручју Просторног плана одвија се:

- Једноколосечном магистралном пругом Београд - Младеновац - Ниш - Прешево - државна граница (Табановци) која је део панев-

ропског Коридора X;

- Једноколосечном магистралном железничком пругом Београд - Раковица - Јајинци - Мала Крсна - Велика Плана; и
- Једноколосечном магистралном електрифицираном пругом Београд - Ресник - Пожега - Врбница - државна граница (Бијело Поље). У току је израда просторних планова подручја посебне намене инфраструктурних коридора који се једним делом налази у оквиру предложене границе, и то:
- државног пута I реда „Вожд Карађорђе“ према Одлуци о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда „Вожд Карађорђе“ и
- железничке пруге Београд Центар - Ресник - Младеновац - Велика Плана.

4. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни приступ у изради Просторног плана засниваће се на следећим принципима одрживог развоја:

- заштита природних ресурса и вредности који подразумева њихову адекватну заштиту и одрживо коришћење, на начин да они доприносе правилној уравнотежености екосистема, очувању екосистемских услуга, атрактивности простора, као и повећању њихове естетске и рекреационе вредности;
 - подстицање развоја одрживог туризма који подразумева коришћење ресурса и развојних могућности у подручја, при чему предност имају висококвалитетни видови туризма; облици „меког туризма“ који су брижљиво прилагођени заштити природе и локалним околностима, као што је екотуризам, нуде значајну могућност за даљи развој;
 - заштита фонда културног наслеђа као развојног ресурса у функцији јачања идентитета простора;
 - уређење предела који подразумева усклађеност грађених и природних структура према специфичностима појединих подцелина на овом подручју, уз максималну посвећеност одрживом коришћењу услуга екосистема ради добробити локалних заједница;
 - смањивање штетног утицаја на животну средину који подразумева сагледавање квалитета животне средине и дефинисање планских решења којима се она штити од негативних; и
 - одржив развој инфраструктуре који подразумева унапређење саобраћајне доступности и унапређење техничких инфраструктурних система као фактора коришћења потенцијала и равномернијег развоја. На основу наведених принципа одрживог просторног развоја утврђене су следеће пропозиције за заштиту, уређење и развој посебне намене на овом подручју:
 - јачање одрживости, ће бити кључно мерило одржања и квалитетног развоја у будућности; унапређивање идентитета развијаће се принципом пријатељског односа према природи, услугама екосистема, животној средини, културном наслеђу и традицији; предели изузетних одлика Авала и Космај имају предиспозиције да свој будући развој заснивају на принципу одрживости с обзиром да имају специфично и вредно природно и културно наслеђе, веома изражену разноврсност у природи, култури, специфичну и још увек очувану традицију и животну средину;
 - јачање идентитета подручја базирано на природном и културном наслеђу, и карактеристичним руралним простором, представљаће све важнији основ и подршку за развој туризма;
 - повећање приступачности предела изузетних одлика Авала и Космај, као један од кључних предуслова за јачање веза са ближим и даљим окружењем.
- Општи циљ израде Просторног плана је заштита, очување, развој и уређење подручја изузетних одлика Авала и Космаја и њиховог окружења, на начин да се обезбеди развој туризма и рекреације, руралног подручја и локалних заједница, уз постизање рационалне организације и уређења простора усклађене према основној функцији заштите и уређења природних и културно историјских вредности, уређеног предела као и очуване квалитетне животне средине.

Наставак на следећој страни

Република Србија. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектор за просторно планирање и урбанизам

Просторни план предела изузетних одлика Авала - Космај

- Рани јавни увид

Оперативни циљеви развоја подручја изузетних одлика Авала и Космај су:

- заштита, одрживо планско коришћење и презентација природних добара и непокретних културних добара;
- заштита и унапређење стања предела;
- развој туризма, рекреације и других активности које доприносе очувању природних и културних вредности подручја;
- развој обухваћених локалних заједница;
- планско уређење и контрола изградње насеља, руралног подручја, туристичких простора и места и коридора државних путева,
- заштита угрожених и деградираних подручја;
- заштита животне средине и примена технологија које смањују загађивање животне средине и производњу отпада; и
- увођење обавезе коришћења обновљивих природних ресурса.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Просторни план представља плански основ за обезбеђење просторних услова за остварење посебне намене подручја – очување, унапређење, презентацију и одрживо коришћење непокретних културних и природних вредности на подручју плана уз развој осталих пратећих и нових функција подручја, у мери, и на начин који је сагласан и компатибилан циљевима очувања и заштите подручја и његових вредности. У обухвату Просторног плана биће утврђене планске пропозиције коришћења и уређења простора у складу са режимима заштите природних и културних добара. Просторни план ће по потреби садржати елементе детаљне регулације, чиме се може омогућити његово директно спровођење, у складу са Законом о планирању и изградњи. Евентуални локалитети за детаљну разраду, ће се утврдити у Нацрту Просторног плана.

Подручје предела изузетних одлика Авала и Космај испољава два основна вида посебне намене простора: заштиту и уређење природних вредности, културних добара и предела, на једној страни, односно развој туризма, на другој страни. Оба вида развоја у перспективи добијају посебан значај, како за град Београд, тако и за шире окружење. Основна развојна концепција заснована је на интегративној функцији ДП ПА реда број 149 (стари Крагујевачки пут) дуж којег се налазе све значајније културне, историјске и природне вредности на овом подручју које се даље надовезују на културне и историјске вредности Београда. Идеја је повезати серију елемената од којих је део под заштитом културних вредности, а део под заштитом природе у простор јасног идентитета сачињен од више природно-функционалних целина на макро, мезо и микро-нивоу. Развој туризма засниваће се на предностима подручја, пре свега кроз заштићена природна добра Авалу и Космај, очуване шуме, плодно земљиште, водене површине, рурална подручја, археолошке локалитете и традиционално градитељство, здраву храну, здраву животну средину, манифестације и др.

Развијаће се туризам који може да задовољи потребе становништва, у граду Београду и градовима у окружењу, за одмором и боравком у природи. Тиме би се подстакла и туристичка потрошња, што доприноси повећању запослености становништва и привредном развоју периферних делова града Београда. Основно упориште развоја туризма и рекреације на овим локацијама јесте јачање функције и улоге локалних центара и подршка развоју и уређењу руралних подручја функцијски повезаних са урбаним подручјима.

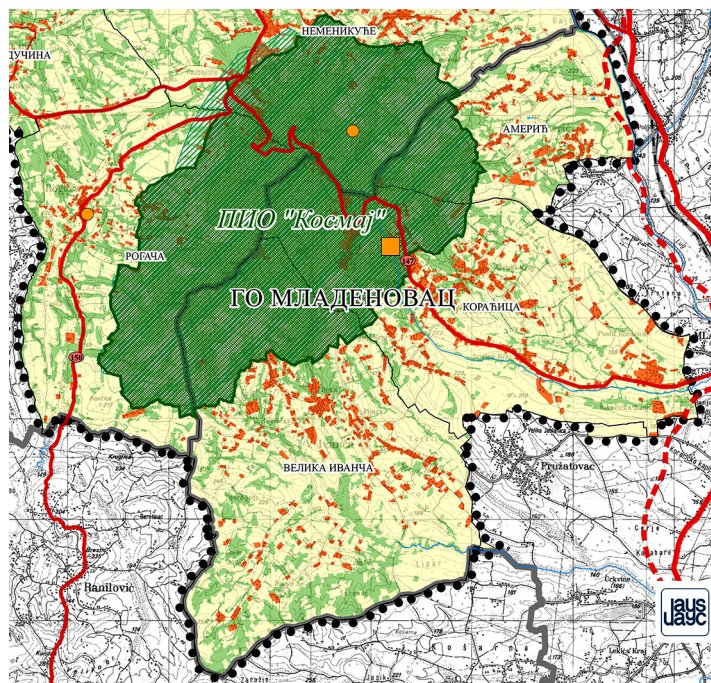
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Реализација планских решења и пропозиција допринеће стварању услова за одрживу и интегралну заштиту природних вредности и културних добара уз истовремени развој туризма, и изградњу спортско рекреативне, туристичке и комуналне инфраструктуре, и др. Доношењем Просторног плана обезбедиће се:

- одрживи развој и заштита подручја;
 - уређење простора за туризам и еколошке и спортско-рекреативне активности уз одговарајућу пратећу инфраструктуру;
 - идентификација типова карактера предела као синтетног медијума природних и културних вредности, који представљају базу за интегрално и одрживо коришћење предела, модалитета за утврђивање правила уређења и грађења и инструмената промоције локалних специфичности;
 - унапређење квалитета живљења локалног становништва стимулацијом постојећих и развојем нових делатности и смерница за институционално-организациону и управно- контролну подршку заштити, уређењу и коришћењу подручја посебне намене;
 - обезбеђење планског основа за усклађивање планских решења просторних планова јединица локалне самоуправе и за израду урбанистичких планова на обухваћеним деловима територије града Београда, као и за усклађивање планских решења просторних планова подручја посебне намене чији се територијални обухват преклапа са његовим обухватом;
 - установљавање зона заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора на подручју Просторног плана;
 - обезбеђење планског основа којим се резервише простор за потенцијалну изградњу туристичких садржаја, у условима контролисаног коришћења простора на подручју заштићених природних добара; очување и мониторинг могућег утицаја планираних намена развоја инфраструктурних система и туризма на биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра на подручју Просторног плана.
- Имплементацијом Просторног плана створиће се услови за одрживу заштиту и развој подручја и активирање ресурса у функцији туризма. Дефинисање планских решења и ефекти планирања усмерени су ка заштити и очувању предела, поштовању режима заштите природних и културних добара, спречавању непланске градње, уређењу простора за обављање туристичко-рекреативних активности; и др.

У Београду, децембар 2023. године

Обрађивачи Просторног плана: Институт за архитектуру и урбанизам Србије (носилац посла) и Урбанистички завод Београда ЈУП.

Младеновачки ГЛАС

цена 40 динара

БРОЈ 1

11. АПРИЛ 2014.

*Поштовани читаоци,
Почев од овог броја лист ће излазити под називом
„Младеновачки ГЛАС”. Први део посвећен је инфор-
мацијама из наше околине, а други је за ваше мале
отласе. Надамо се да ћете прихватити ову промену.*

страна 2:

- Младеновачко интернет политичарење
- Саопштења Општинских одбора СНС и Покрета социјалиста

страна 3:

- Лицемерјем смо заслужили све што нам се дешава
- Скупи чланови општинског већа

страна 4:

- Керамика ускоро почиње да ради?
- Радови на раскрсници
- Саопштење Општинског одбора ДСС

страна 5:

- Запажања мале од палубе
- Шта се ради у школи глуме „Арлекин”
- Еспресо у подне у малом граду - Бојан Бабић

стране 6 и 7:

СПОРТ: вести из фудбала, одбојке, кошарке, атлетике

Следећи број излази у петак, 18. априла

ZTR „ROLOHOUSE”

Mladenovac, Milovana Vidakovića 10
011/774-00-65, 063/495-410

* VENECIJANERI

* ROLETNE: ALUMINIJUMSKE, PVC

* GARAŽNA ROLO VRATA

* GARAŽNA SEGMENTNA VRATA

* HARMONIKA VRATA

* KOMARNICI: ROLO, FIKSNI

* TRAKASTE ZAVESE

* AUTOMATSKI SISTEMI

ZA KLIZNE I KRILNE KAPIJE

* PARKING BARIJERE

ORION Prime karavan u Mladenovcu

Parking ispred TC Mladenovac
u petak, 11. i subotu, 12. aprila
od 9 - 17 časova.

Prenesite Vaš fikсни број уз
mesečnu pretplatu od SAMO 1 dinar!

У нашем објекту ТРЖНИ ЦЕНТАР МЛАДЕНОВАЦ - ТЦМ Браће Бацак 2, Младеновац у недељу 13. априла 2014. са почетком у 13 ч. одржаће се прослава 3. рођендана тржног центра. Прослава трећег рођендана биће пропраћена бројним попустима, промоцијама, наградама и изненађењима за посетиоце и одговарајућим културно-уметничким програмом. Посетиоце ће између осталог забављати и Гоца Тржан, а концерт почиње у 15 ч.

За прве три године тржни центар је посетило преко 3 милиона посетилаца чиме је ТЦМ постао центар снабдевања за жишље Младеновца и околине. У оквиру тржног центра послују врхунски свећски и домаћи трговински ланци – PRODA Cash&Carry, Newyorker, Deichmann, Sport Vision, Dexy co Kids, Handy, Apoteka Pharmacy, Optika Starčević, Sanik U&C, Пошта Србије, ВИП мењачнице... Отварањем Тржног Центра Младеновац запослило се преко 140 грађана Младеновца и околине, а грађанима Младеновца, Аранђеловца, Смедеревске Паланке, Тополе, Сопота и других места у околини омогућено је снабдевање у модерном трговачком објекту у складу са светским стандардима.

БУДУЋИ СТУДЕНТИ

У Младеновцу, можете уписати акредитоване студије:

- Факултет за образовање дипломираних правника, дипломираних економиста и дипломираних менаџера,
- Факултет за стратешки и оперативни менаџмент: дипломирани инжењер менаџмента,
- Висока школа струковних студија за менаџмент и пословне комуникације са смеровима: менаџмент трговине и маркетинга, менаџмент пословних комуникација, менаџмент угоститељства и менаџмент у предузетништву.

За упис на Факултете неопходна је завршена четворо годишња школа, а за упис на Високу школу може и трогодишња школа.

Школарина се

може плаћати у више месечних рата.

Предупис за школску 2013/14 годину је у току. Поред основних можете уписати и акредитоване мастер студије: пословна економија, право, менаџмент, менаџмент и организација и инжењерски менаџмент у производњи или услугама.

Детаљније информације:

064/19 29 200 и 064/30 33 066

МАЛИ ОГЛАСИ

ИЗДАВАЊЕ СТАНОВИ - КУЋЕ

ИЗНАЈМЉУЈЕМ кућу са гаражом, киоском, засебним смештајем за 5 особа, на 3 ара ограђеног дворишта у „Тозином воћу“ за 500 евра. Евентуално младом, запосленом брачном пару договор само за кућу и гаражу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ стан 50м² у „Пјацети“, намештен. Цена је 80 евра месечно, јер је стан на продају, па га издајем док не нађем купца. Издајем и гаражу, коју не продајем, за 40 евра. **065/66-981-77**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје у „Тозином воћу“. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје различитог комфора на више локација у Младеновцу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ собе преко пута бање Селтерс, улица Краља Петра Првог. **063/310-205**

СТАНОВИ КУПОВИНА - ПРОДАЈА

КУПУЈЕМ стан у новој згради, од 37м² до 45м², високо приземље или први спрат. Ужи центар Младеновца. **060/655-45-02**

ПРОДАЈЕМ двособан стан 47м², ужи центар Младеновца, улица Његошева, трећи спрат, новија градња, гас, паркинг. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ стан у „Пјацети“, 53м². **065/669-8177**

ПРОДАЈЕМ гарсоњеру 25м² у ул. Краљице Марије, има подрум. Може и замена по договору. **011/8237-750**

ПРОДАЈЕМ стан од 51м², ул. Вука Караџића 48/2, приземље. **064/208-10-94**

КУЋЕ ПРОДАЈА - КУПОВИНА

ПРОДАЈЕМ породичну кућу на одличној локацији у Младеновцу ул. В. Караџића (иза локала Бар Бар) укупне површине 214м² (корисне 190), ушушкана и склоњена од буке са прелепим малим градским двориштем (2 ара). Кућа је квалитетно грађена (1994 год.), потпуно изолована „сандвич зидом“, са етажним грејањем на гас, укњижена. Од куће је могуће направити три стамбене јединице (две у приземљу и једна на спрату). Кућа је тренутно у функцији вртића. Цена је 750евра /м². Услужни контакт: **064/258-40-47, Вибер: 063/366676**

ПРОДАЈЕМ две куће: 1 км од Младеновца: 100м²+18м²+гаража и кућа 77м² са 4 ара плаца. Комплетна инфраструктура. У близини школа, обданиште. Може замена за стан у Београду или Младеновцу, уз доплату. **063/8021-979**

ПРОДАЈЕМ кућу у Рајковцу 85м² са предсобљем 90м², монофазна струја, интернет, 6 ари плаца, 4,5 км. од Младеновца. **061/204-03-62**

ПРОДАЈЕМ спрат куће у Баташеву, трособан стан 75м². Све одвојено, посебан улаз и пола дворишта. Струја, вода, канализација. **063/710-23-83**

ПРОДАЈЕМ кућу-викендицу 60м² са недовршеним поткровљем и терасом 10х4м, на плацу 27 ари са два помоћна објекта, амбар и млекар, са шљивиком 10 ари у пуном роду, са доста смокви, вињага и остало воће. Налази се код доње школе у Ковачевцу. **011/8231-537, 062/299-703**

ПРОДАЈЕМ кућу у Међулужју, 90м² са 19 ари плаца. **066/900-23-23**

ПЛАЦЕВИ

ИЗДАЈЕМ плац, 6 ари, у Границама, поред асфалта, може и за башту, ул. Миће Ђукића. **064/5888-669**

ПРОДАЈЕМ плацеве од 5 ари. На плацу гас, вода, канализација, струја. Дозвољена градња. Ул. 11. новембра у Младеновцу. **063/256-169, 064/142-94-98**

ПРОДАЈЕМ њиву или део њиве од 50 ари у Малом Пожаревцу у грађевинској зони. У близини прикључак за воду, струју и гас. Поред пута са тврдом подлогом. Цена по договору. **066/930-25-74**

ИЗДАЈЕМ плац од 6 ари у Границама, поред асфалтног пута. Може и за башту а погходан је и за пчеларе. Улица Миће Ђукића. **064/58-88-669**

ПРОДАЈЕМ парцелу број 3216, 0,41 ха грађевинско земљиште, дозвољена градња испод земље 6 а изнад 4 спрата. Трофазна струја, канализација, градска вода. Цена 2500 € по ару. Младеновац, ул Бранислава Петронијевића, 1 км од „Роде“. **060/53-00-517**

ПРОДАЈЕМ њиву од 60 ари у Међулужју. **066/900-23-23**

ПРОДАЈЕМ имање у Кораћици, Јовиски крај, испод Космаја, око 2 ха са кућом и окућницом, помоћном зградом, асфалт, струја, вода, телефон. Кп.бр. 686 ; 687; 529 и 530 к.о.Кораџица. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ у Неменикућама плац од 23 ара. Плац је из два посбна дела. Грађевинско земљиште кп. бр. 2408/5. Викенд зона, мирно, пут до плаца, струја, вода, гас... **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ 5 ха у Кораћици-Петкајски крај, 5 км од врха Космаја, засад лешника стар 3,5 година, ограђен, артечки бунар, урађен кап-кап систем са природним падом. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ плац од 30 ари на Космају, Оглавци. Асфалт поред плаца, струја. **065/8222-605**

ПОСАО

ПОТРЕБАН сарадник на раду око смештаја. **063/310-205**

ОЗБИЉНА ЖЕНА чисти станове и куће на подручју Младеновца. **069/151-11-68**

ЧИСТИМ станове и куће у Младеновцу и Београду. **064/910-36-00**

ПОТРЕБНА спремачица. **063/310-205**

ОЗБИЉНА ЖЕНА чувала би старију женску особу или децу у Младеновцу и околини. **061/182-35-66**

РАЗНО

ПРОДАЈЕМ коришћен намештај: Дводелну витрину 94х175х55+174х170х45цм. Радни сто са фиокама 112х60цм. Крвети: 203х120 и 190х140цм. **062/240-649 (Бранислав)**

ПРОДАЈЕМ нов, трпезаријски сто, овални, 160 х 40х90 цм са 6 столица, повољно, некоришћен. Комплетну сателитску антену; Нов Тефалов експрес лонац 9 лит. Повољно, по договору. **066/944-24-02, 064/265-02-49 (После 12ч.)**

ПРОДАЈЕМ више исправних старих модела телевизора. Комад: 1000 динара. **060/358-33-32**

ПРОДАЈЕМ Бош-Хамер хилти, 60Hz, 2.300W, некоришћен, са алатом. Купљен у Немачкој. **060/358-3332**

ПРОДАЈЕМ аутомобил Фиат Мултипла, 2004. годиште Може и замена. **064/484-52-04**

ПРОДАЈЕМ балирано ливадско сено и домаћу ракију од шљиве, комову и од кајсије. **064/263-03-48**

ПРОДАЈЕМ цечак, из Аустрије, електрохидраулични до метар дужине. Цена 180 евра. **060/5300-517**

ПРОДАЈЕМ половни телевизор, два монитора, кућиште, трокрилни дрвени прозор, застакљен, кавез за кућне љубимце, мале и велике тегле. Договор. **011/8231-541, 065/509-80-61**

КУПОН бр. 500

важи за ЈЕДАН мали оглас
Цена огласа без купона 200 дин.

eKnjiga

Dušan Marinović

LABRADOR RETRIVER

Pitanja & Odgovori

734 strana, format A5,
314 fotografija i crteža,
više od 550 odgovora i saveta.

Kompletan vodič za ljubitelje rase
Drugo prerađeno i dopunjeno izdanje

www.natura.rs